

**RAQAMLI HAMYONLAR VA MOLIYAVIY
PLATFORMALARNING KICHIK BIZNES EKSPORTINI
RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI**

Elmurodov Muxammadqodir Nurmuhammad o‘g‘li

ORCID:0009-0007-2065-254X

JIDU, XIM fakulteti, Tashqi iqtisodiy

faoliyat yo‘nalishi magistranti

+998993840521

elmurodovm9@gmail.com

ANNOTATSIYA

Mazkur tezisda raqamli hamyonlar va zamonaviy moliyaviy platformalarning kichik va o‘rta biznes (KOB) subyektlarining xalqaro bozorlarga chiqishi va eksport salohiyatini oshirishdagi o‘rni tahlil qilingan. Tadqiqotda kichik biznesning an‘anaviy xalqaro hisob-kitob tizimlaridan foydalanishda duch keladigan moliyaviy to‘siqlar - yuqori komissiya, valyuta ayirboshlashdagi yashirin xarajatlar, hisob ochishning murakkabligi va operatsiyalarning sekinligi - ko‘rib chiqilgan. Xalqaro tahliliy agentliklarning so‘nggi statistik ma‘lumotlari asosida raqamli hamyonlar bozorining dinamikasi, chegaralararo to‘lov platformalarining o‘sish sur‘ati hamda ularning kichik eksportyorlar uchun yaratayotgan iqtisodiy samarasi baholangan. Shuningdek, O‘zbekiston Respublikasida fintex ekotizimining rivojlanishi, davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash chora-tadbirlari va milliy tadbirkorlarning raqamli platformalar orqali eksport qilish tajribasi yoritilgan. Tadqiqot natijalari asosida kichik biznes eksportini raqamli moliyaviy vositalar orqali rivojlantirish bo‘yicha tavsiyalar shakllantirilgan.

Kalit soʻzlar: raqamli hamyon, fintex platformalar, kichik va oʻrta biznes, eksport salohiyati, chegaralararo toʻlovlar, elektron tijorat, moliyaviy inklyuziya, marketpleys, komissiya xarajatlari, raqamli iqtisodiyot.

ANNOTATION

This thesis analyzes the role of digital wallets and modern financial platforms in helping small and medium-sized enterprises (SMEs) enter international markets and expand their export potential. The study examines the financial barriers small businesses face when using traditional international settlement systems - high commissions, hidden currency-exchange costs, complex account-opening procedures, and slow transaction speeds. Drawing on recent statistical data from international analytical agencies, the paper assesses the dynamics of the digital wallet market, the growth rate of cross-border payment platforms, and the economic effect they generate for small exporters. The thesis also reviews the development of the fintech ecosystem in the Republic of Uzbekistan, state support measures, and the experience of national entrepreneurs exporting through digital platforms. Based on the findings, recommendations are proposed for developing SME export through digital financial tools.

Keywords: digital wallet, fintech platforms, small and medium-sized enterprises, export potential, cross-border payments, e-commerce, financial inclusion, marketplace, transaction costs, digital economy.

Kirish

Jahon iqtisodiyotining raqamlashuvi kichik va oʻrta biznes (KOB) subyektlari uchun xalqaro bozorlarga chiqish imkoniyatlarini tubdan kengaytirdi. Ilgari faqat yirik korporatsiyalarga xos boʻlgan chegaralararo savdo endi onlayn marketpleyslar, elektron tijorat platformalari va raqamli moliyaviy xizmatlar tufayli kichik tadbirkorlar, hunarmandlar va startaplar uchun ham real imkoniyatga aylandi.

Ayni paytda kichik biznesning xalqaro savdoga chiqishidagi eng jiddiy to‘siqlardan biri - bu moliyaviy infratuzilma masalasidir. An’anaviy bank tizimlari orqali amalga oshiriladigan chegaralararo to‘lovlar yuqori komissiya, yashirin valyuta ayirboshlash xarajatlari va uzoq muddatli operatsiyalar bilan tavsiflanadi. Xususan, faqat Meksika fuqarolari 2024-yilda chegaralararo pul o‘tkazmalarida yashirin komissiyalar sabab 446 million AQSH dollarini yo‘qotgan¹, bu esa muammoning global miqyosini ko‘rsatadi.

Shu bilan bir qatorda, raqamli hamyonlar bozori jadal sur’atlar bilan o‘sib bormoqda: 2025-yilda global raqamli hamyon foydalanuvchilari soni 5,6 milliard kishiga, ya’ni dunyo aholisining qariyb uchdan ikki qismiga yetdi². Bu tendensiya kichik biznes uchun zamonaviy moliyaviy vositalarning ahamiyati tobora ortib borayotganidan dalolat beradi.

Mazkur tezisning maqsadi - raqamli hamyonlar va moliyaviy platformalarning kichik biznes eksportini rivojlantirishdagi rolini tahlil qilish, ularning an’anaviy moliyaviy vositalarga nisbatan afzalliklarini aniqlash hamda O‘zbekiston sharoitida bu yo‘nalishni rivojlantirish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot vazifalari sifatida quyidagilar belgilandi: raqamli hamyonlar va fintex platformalarning nazariy asoslarini yoritish; kichik biznesning eksportga chiqishidagi moliyaviy to‘siqlarni tizimlashtirish; xalqaro statistik ma’lumotlar asosida raqamli moliyaviy vositalarning samaradorligini baholash; milliy tajribani tahlil qilish.

1. Raqamli hamyonlar va moliyaviy platformalarning mohiyati hamda turlari

Raqamli hamyon (digital wallet) - bu foydalanuvchining to‘lov ma’lumotlarini elektron shaklda xavfsiz saqlaydigan va mobil qurilma yoki veb-brauzer orqali to‘lovlarni amalga oshirish, mablag‘ o‘tkazish hamda

¹CoinLaw. Digital Wallet Adoption Statistics 2026: Shocking Trends Now. 2026-yil 27-may. URL: <https://coinlaw.io/digital-wallet-adoption-statistics/>

²Research and Markets. Digital Wallet Market Report 2026. URL: <https://www.researchandmarkets.com/reports/5895347/digital-wallet-market-report>

hisob-kitob qilish imkonini beruvchi dasturiy vositadir. Zamonaviy raqamli hamyonlarni shartli ravishda uch turga ajratish mumkin: iste'molchiga yo'naltirilgan hamyonlar (Apple Pay, Google Pay kabi), tranzaksion-tijorat platformalari (PayPal, Alipay) va biznesga yo'naltirilgan moliyaviy platformalar (Wise Business, Payoneer, Airwallex), ular maxsus ravishda tadbirkorlarning chegaralararo hisob-kitoblarini soddalashtirishga mo'ljallangan.

Fintex platformalarning kichik biznes uchun muhim jihati shundaki, ular an'anaviy bank infratuzilmasidan farqli o'laroq, ko'p valyutali hisoblar ochish, xalqaro mijozlardan to'lov qabul qilish va yetkazib beruvchilarga to'lov amalga oshirish jarayonlarini bitta interfeys orqali avtomatlashtiradi. Bu, o'z navbatida, kichik tadbirkorlar uchun yuridik va moliyaviy resurslarga bo'lgan ehtiyojni sezilarli darajada kamaytiradi.

Hozirgi kunda global raqamli hamyon bozori sur'ati yuqori: 2025-yilda bozor hajmi 56,77 milliard AQSH dollarini tashkil etib, 2030-yilga kelib 145,35 milliard dollarga yetishi, ya'ni yillik o'rtacha 19–21 foizga o'sishi prognoz qilinmoqda³. Bunday jadal o'sishning asosiy omillari qatoriga smartfonlar tarqalishining kengayishi, elektron tijorat ekotizimining rivojlanishi va joriy bank hisobisiz to'lovlarga bo'lgan ehtiyojning ortishi kiradi.

2. Kichik va o'rta biznes eksportida duch keladigan moliyaviy to'siqlar

Xalqaro bozorlarga chiqishni istagan kichik biznes subyektlari, odatda, bir qator moliyaviy va institutsional to'siqlarga duch keladi. Birinchidan, an'anaviy banklarda korporativ valyuta hisobini ochish murakkab hujjatlashtirish jarayonlarini, minimal balans talablarini va uzoq kutish muddatlarini o'z ichiga oladi. Ikkinchidan, xalqaro pul o'tkazmalarida

qo'llaniladigan valyuta ayirboshlash kurslari ko'pincha bozor kursidan sezilarli darajada farq qiladi, bu esa amalda yashirin qo'shimcha xarajat hisoblanadi.

Tahlilchi kompaniyalarning ma'lumotlariga ko'ra, Wise, Revolut va Stripe kabi fintex kompaniyalar chakana va kichik biznes segmentida yiliga 15–20 foizga bozor ulushini kengaytirmoqda, chunki ularning shaffof narxlash siyosati an'anaviy banklarning valyuta spreadlarini 80 foizgacha arzonlashtiradi⁴. Bu ko'rsatkich moliyaviy vositachilik xarajatlarining kichik biznes rentabelligiga qanchalik kuchli ta'sir qilishini yaqqol namoyon etadi.

Uchinchi, an'anaviy hisob-kitob tizimlarining tezligi ham muhim omil hisoblanadi: standart bank o'tkazmasi bir necha ish kunini talab qilishi mumkin, bu esa marketpleyslarda tezkor yetkazib berish va mijozlar bilan ishlashni talab qiluvchi zamonaviy elektron tijorat sharoitida raqobatbardoshlikni pasaytiradi. Shu bilan birga, global chegaralararo to'lovlar bozorida kichik va o'rta biznes segmenti eng tez o'suvchi yo'nalish sifatida e'tirof etilmoqda - uning o'sish sur'ati 8,5 foizlik yillik ko'rsatkich bilan boshqa segmentlardan ustun turadi⁵, bu KOBlarning xalqaro savdoga faol jalb etilayotganidan dalolat beradi.

3. Raqamli hamyonlar va fintex platformalarning eksportni rivojlantirishdagi roli

Raqamli hamyonlar va moliyaviy platformalar kichik biznes eksportini bir necha yo'nalishda rivojlantiradi. Birinchidan, ular hisob ochish jarayonini soddalashtiradi - onlayn ro'yxatdan o'tish bir necha daqiqada amalga oshiriladi, bu an'anaviy bank hisobini ochish uchun zarur bo'lgan haftalar o'rniga tezkor yechim beradi. Ikkinchidan, ko'p valyutali hisoblar orqali tadbirkorlar turli mamlakatlardagi mijozlardan mahalliy valyutada to'lov

⁴Mordor Intelligence. Cross Border Payments Market Growth, Size & Outlook, 2031. URL: <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/cross-border-payments-market>

⁵Fortune Business Insights. Cross Border Payment Market Size, Share - Growth [2026-2034]. URL: <https://www.fortunebusinessinsights.com/cross-border-payments-market-110223>

qabul qilish imkoniga ega bo‘ladi, bu esa xalqaro savdoda ishonchni oshiradi va tranzaksiya xarajatlarini kamaytiradi.

Xalqaro elektron tijorat platformalari (Amazon, eBay, Shopify) va fintex to‘lov tizimlari (PayPal, Payoneer) o‘rtasidagi integratsiya kichik eksportyorlar uchun xalqaro xaridorlar bilan ishlashdagi to‘siqlarni sezilarli darajada kamaytirmoqda⁶. Bunday integratsiya tufayli hatto yakka tartibdagi tadbirkor yoki mikrobiznes ham global bozorga chiqish uchun murakkab moliyaviy infratuzilmani mustaqil yaratishga hojat qoldirmaydi.

Quyidagi jadvalda so‘nggi yillarda global raqamli hamyon bozorining rivojlanish dinamikasi keltirilgan, bu ko‘rsatkichlar kichik biznes uchun ochilayotgan imkoniyatlar ko‘lamini aks ettiradi:

1-jadval.

Yil	Global raqamli hamyon bozori hajmi (mlrd. AQSH dollari)	Foydalanuvchilar soni (mlrd. kishi)
2025	56,77	~5,2–5,6
2026	68,02	~6,2
2030 (prognoz)	145,35	~6,0 va undan yuqori

Global raqamli hamyon bozorining rivojlanish dinamikasi (Research and Markets va CoinLaw ma’lumotlari asosida tuzilgan)

2026-yilga kelib dunyo bo‘yicha 70 milliondan ortiq savdogar raqamli hamyonlar orqali to‘lovlarni qabul qilmoqda⁷, bu kichik biznes uchun raqamli

⁶Grand View Research. Cross Border Payments Market Size Report, 2026-2033. 2026-yil 12-iyun. URL: <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/cross-border-payments-market-report>

⁷SQ Magazine. Digital Wallet Statistics 2026: What's Surging Now. 2026-yil 9-fevral. URL: <https://sqmagazine.co.uk/digital-wallet-statistics/>

to'lov infratuzilmasining nafaqat yirik bozorlarda, balki rivojlanayotgan mamlakatlarda ham keng qamrovli bo'lib borayotganini ko'rsatadi.

4. Chegaralararo to'lov platformalari va ularning kichik biznes uchun afzalliklari

Chegaralararo to'lov platformalarining an'anaviy bank infratuzilmasidan asosiy farqi - bu operatsion tezlik, narxlash shaffofligi va texnologik integratsiya darajasidadir. Quyidagi jadvalda ushbu ikki yondashuv kichik biznes nuqtai nazaridan qiyoslangan:

2-jadval.

Mezon	An'anaviy bank o'tkazmasi	Raqamli hamyon / fintex platforma
Hisob ochish talablari	Murakkab, ko'p hujjatli, filialga borish talab etiladi	Onlayn ro'yxatdan o'tish, bir necha daqiqa
Komissiya va valyuta ayirboshlash xarajati	Yuqori, yashirin bank FX spreadlari	Shaffof, bank spreadlaridan 80% gacha arzon
Mablag' o'tkazish tezligi	2–5 ish kuni	Bir necha soat - bir necha daqiqa
Ko'p valyutali hisoblar	Odatda mavjud emas yoki qimmat	Standart xizmat sifatida taqdim etiladi
Marketpleyslar bilan integratsiya	Cheklangan	To'g'ridan-to'g'ri API orqali avtomatlashtirilgan

An'anaviy bank o'tkazmasi va fintex platformalarining kichik biznes eksporti uchun qiyosiy tahlili (muallif tomonidan tuzilgan)

Global chegaralararo to'lovlar bozori 2025-yilda 187,7 milliard AQSH dollarini tashkil etgan bo'lib, 2033-yilga kelib 312,1 milliard dollarga yetishi kutilmoqda, bunda biznes segmenti (jumladan, kichik eksportyorlar) bozor daromadining eng katta - 74,8 foizlik ulushini egallagan⁸. Bu ko'rsatkich chegaralararo moliyaviy xizmatlarning endilikda nafaqat yirik korporatsiyalar, balki kichik va o'rta biznes uchun ham strategik ahamiyat kasb etayotganini tasdiqlaydi.

Shu bilan birga, fintex platformalarining API asosidagi arxitekturasini buxgalteriya, ombor boshqaruvi va mijozlarga xizmat ko'rsatish tizimlari bilan avtomatik integratsiyalashish imkonini beradi, bu esa kichik biznes egalarining moliyaviy operatsiyalarga sarflanadigan vaqtini qisqartirib, ularning asosiy faoliyatga - mahsulot ishlab chiqarish va marketingga ko'proq e'tibor qaratishiga sharoit yaratadi.

5. O'zbekiston tajribasi: fintex ekotizimi va kichik biznes eksporti

O'zbekiston Respublikasida fintex sohasi so'nggi yillarda jadal rivojlanmoqda: hozirgi kunda mamlakatda 103 ta fintex kompaniyasi faoliyat yuritmoqda⁹, to'lov tashkilotlari, elektron hamyonlar, QR to'lovlar, P2P servislar va elektron tijorat yechimlari izchil o'sish tendensiyasini namoyon etmoqda.

Davlat rahbariyati darajasida ham fintex sohasini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda: fintex-startaplarni ko'paytirish va ularni har tomonlama qo'llab-quvvatlash bo'yicha besh yillik strategiya qabul qilinishi, shuningdek banklar, fintex kompaniyalar va startaplar o'rtasida ko'prik vazifasini bajaruvchi "open banking" tizimini joriy etish rejalashtirilgan¹⁰. Bunday

⁸Grand View Research. Cross Border Payments Market Size Report, 2026-2033. 2026-yil 12-iyun. URL: <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/cross-border-payments-market-report>

⁹AAB.uz. Biznes-reja - 2026-yil uchun. URL:

<https://aab.uz/upload/medialibrary/026/bb03g1upjl3xlnl3hkfouizuqk5d39x8.pdf>

¹⁰O'zbekiston Respublikasi Prezidenti rasmiy sayti. Prezident Shavkat Mirziyoyevning tadbirkorlar bilan ochiq muloqoti materiallari. URL: <https://president.uz/oz/lists/view/8397>

chora-tadbirlar milliy tadbirkorlarning raqamli moliyaviy vositalardan foydalanish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytiradi.

Amaliyotda O‘zbekiston tadbirkorlari va hunarmandlari o‘z mahsulotlarini xalqaro va milliy marketpleyslar orqali eksport qilishni faol o‘zlashtirmoqda, bunda ular an‘anaviy eksport tartibida bo‘lgani kabi chetga sotilgan tovar uchun qo‘shilgan qiymat solig‘ini qaytarib olish imkoniyatidan ham foydalanmoqda¹¹. Bu esa raqamli platformalar orqali amalga oshirilayotgan eksport operatsiyalarining davlat tomonidan rasman tan olinishi va qo‘llab-quvvatlanishini anglatadi.

Shu bilan birga, milliy ilmiy tadqiqotlarda ta’kidlanishicha, kichik biznesning eksport salohiyatini oshirish O‘zbekiston kabi rivojlanayotgan mamlakatlar uchun alohida ahamiyatga ega, chunki kichik biznesning rivojlanishi mamlakat eksport salohiyatining o‘shishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi¹². Milliy elektron tijorat bozorining Uzum, Zood kabi yirik marketpleyslar hisobiga jadal rivojlanishi ham kichik va o‘rta tadbirkorlar uchun mahsulotlarini raqamli kanallar orqali sotish imkoniyatlarini kengaytirmoqda¹³, biroq ko‘plab kichik sotuvchilar hali-hanuz tovarlarni saqlash, qadoqlash va yetkazib berish jarayonlarida qiyinchiliklarga duch kelmoqda, bu esa logistika va moliyaviy infratuzilmani birgalikda rivojlantirish zaruratini ko‘rsatadi.

Xulosa va tavsiyalar

O‘tkazilgan tahlil shuni ko‘rsatadiki, raqamli hamyonlar va moliyaviy platformalar kichik va o‘rta biznesning xalqaro bozorlarga chiqishi uchun zarur moliyaviy infratuzilmani sezilarli darajada soddalashtirmoqda va

¹²Mo‘minova, K. Kichik biznes korxonalari uchun eksport salohiyatini oshirish yo‘llari va strategiyalar. Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot, 3(4), 2025. URL: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/journal/index.php/GED/article/view/5219>

¹³Azma Finance. O‘zbekistonda 2026-yil uchun Top-5 biznes g‘oyalar. URL: <https://azma.uz/tpost/68nf3yc2b1-ozbekistonda-2026-yil-uchun-top-5-biznes>

arzonlashtirmoqda. An'anaviy bank tizimlariga xos yuqori komissiya, sekin operatsiyalar va murakkab hujjatlashtirish jarayonlari o'rniga fintex yechimlari tezkor, shaffof va texnologik jihatdan integratsiyalashgan alternativlarni taklif etmoqda. Tadqiqot natijalari asosida quyidagi xulosa va tavsiyalarni shakllantirish mumkin:

Birinchidan, kichik biznes subyektlari uchun raqamli hamyonlar va ko'p valyutali hisoblardan foydalanish bo'yicha maxsus o'quv dasturlari va maslahat xizmatlarini yo'lga qo'yish, ular orasida moliyaviy savodxonlikni oshirish zarur, chunki texnologik vositalarning mavjudligi o'z-o'zidan ulardan samarali foydalanishni ta'minlamaydi.

Ikkinchidan, davlat tomonidan fintex kompaniyalari va an'anaviy banklar o'rtasidagi "open banking" tizimini joriy etishni davom ettirish, shuningdek kichik biznes uchun chegaralararo to'lovlarga oid me'yoriy-huquqiy talablarni soddalashtirish tavsiya etiladi.

Uchinchidan, milliy marketpleyslar va fintex to'lov platformalari o'rtasidagi integratsiyani kengaytirish, shuningdek eksport qiluvchi kichik tadbirkorlar uchun logistika va omborlashtirish xizmatlarini fintex ekotizimi bilan uyg'unlashtirish orqali to'liq raqamli eksport zanjirini shakllantirish maqsadga muvofiqdir.

To'rtinchidan, kichik biznesning xalqaro to'lov platformalaridan foydalanishida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan firibgarlik va kiberxavfsizlik xavflarini oldini olish bo'yicha maxsus yo'riqnomalar va monitoring mexanizmlarini joriy etish lozim, bu esa raqamli moliyaviy vositalarga bo'lgan ishonchni mustahkamlaydi.

Xulosa qilib aytganda, raqamli hamyonlar va moliyaviy platformalar zamonaviy sharoitda kichik biznesning eksport salohiyatini oshirishning eng samarali vositalaridan biriga aylanmoqda. Ushbu vositalarning keng joriy etilishi, tegishli davlat siyosati va tadbirkorlar salohiyatini oshirish bo'yicha izchil chora-tadbirlar bilan uyg'unlashtirilgan taqdirdagina, kichik biznes

sektorining xalqaro raqobatbardoshligi va mamlakat eksport salohiyatining o'sishiga sezilarli hissa qo'shishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. CoinLaw. Digital Wallet Adoption Statistics 2026: Shocking Trends Now. 2026. URL: <https://coinlaw.io/digital-wallet-adoption-statistics/>
2. Research and Markets. Digital Wallet Market Report 2026. URL: <https://www.researchandmarkets.com/reports/5895347/digital-wallet-market-report>
3. SQ Magazine. Digital Wallet Statistics 2026: What's Surging Now. 2026. URL: <https://sqmagazine.co.uk/digital-wallet-statistics/>
4. Grand View Research. Cross Border Payments Market Size Report, 2026-2033. 2026. URL: <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/cross-border-payments-market-report>
5. Fortune Business Insights. Cross Border Payment Market Size, Share - Growth [2026-2034]. URL: <https://www.fortunebusinessinsights.com/cross-border-payments-market-110223>
6. Mordor Intelligence. Cross Border Payments Market Growth, Size & Outlook, 2031. URL: <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/cross-border-payments-market>
7. Knowledge Sourcing Intelligence. Cross-Border Payments Market Insights: Size, Share, Forecast 2030. 2025. URL: <https://www.knowledge-sourcing.com/report/cross-border-payments-market>
8. SNS Insider. Cross Border Payment Market Size, Share & Outlook. 2026. URL: <https://www.snsinsider.com/reports/cross-border-payment-market-9131>
9. Spot.uz. O'zbekiston fintex bozorini rivojlantirib, mintaqada yangi o'sish nuqtasini tezkor shakllantirmoqda. 2026. URL: <https://www.spot.uz/oz/2026/05/07/fintech/>

10. AAB.uz. Biznes-reja - 2026-yil uchun. URL:
<https://aab.uz/upload/medialibrary/026/bb03g1upjl3xlnl3hkfouizuqk5d39x8.pdf>
11. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti rasmiy sayti. Prezident Shavkat Mirziyoyevning tadbirkorlar bilan ochiq muloqoti materiallari. URL:
<https://president.uz/oz/lists/view/8397>
12. Mo‘minova, K. Kichik biznes korxonalari uchun eksport salohiyatini oshirish yo‘llari va strategiyalar. Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot, 3(4), 2025. URL:
<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/journal/index.php/GED/article/view/5219>
13. Azma Finance. O‘zbekistonda 2026-yil uchun Top-5 biznes g‘oyalar. URL: <https://azma.uz/tpost/68nf3yc2b1-ozbekistonda-2026-yil-uchun-top-5-biznes>